

Studiedag Armoede "Kracht van Inzet" Torhout 18 mei 2009

Verslag workshops Arbeidszorg

De DVD over arbeidszorg geeft een goed beeld van arbeidszorg in al zijn facetten.

Arbeidszorg is echter onbetaald werk – meteen een kernprobleem voor mensen die in armoede leven.

Bovendien worden bepaalde jobs door Arbeidszorg gedaan die vroeger eigenlijk vaste overheidsjobs waren: bvb reinigingsdiensten op straat, landschapswacht en groenwerk...

Iemand vult aan met de opmerking of dat wel kan, gratis werken. In de zin van enerzijds concurrentievervalsing en anderzijds arbeid moet in ons land in feite vergoed worden...

Iemand anders herhaalt dat het feit dat er geen betaling is voorzien, demotiverend werkt; zelfs meer dan dat, men bouwt ook geen rechten op.

In hun antwoord daarop wijzen de deskundigen op het feit dat de productiviteit dermate laag ligt dat er van concurrentievervalsing geen sprake is. Anderzijds is het ook – zeker in deze crisistijd – bijzonder moeilijk om geschikte opdrachten binnen te halen. Blijkt uit de daaropvolgende discussie dat daar het schoentje ferm begint te knellen.

Meer nog : blijkbaar kan je zelfs je RVA-uitkering verliezen wanneer er geen goedkeuring wordt verleend om arbeidszorg te doen.

Op de vraag of men eigenlijk verplicht kan worden om arbeidszorg te doen, luidt het antwoord dat die verplichting in feite nooit kan worden opgelegd.

Of er een termijn op arbeidszorg staat is het antwoord eveneens "in principe niet", maar men kan individueel wel afspraken in die zin maken, steeds in samenspraak met de betrokkenen.

Probleem is dat in West-Vlaanderen er geen arbeidszorg wordt aangeboden in alle regio's. Zo is er ene leemte in de streek Veurne-Koksijde-De Panne, maar daar wordt aan gewerkt. Anderzijds is er slechts een beperkte wachtlijst.

Iemand merkt op dat het wel treffend is dat er een getuigenis op de DVD staat dat zelfs een Beschutte Werkplaats te zwaar is voor sommige mensen. Dat wordt beaamt door een ervaringsdeskundige die stelt dat een beschutte werkplaats inderdaad een fabriek is als een andere.

Er worden toch nog wat meer verduidelijkingen gevraagd naar de functie arbeidszorg door mensen die dat niet zo goed kennen. Is het een soort van bezigheidstherapie of revalidatie??

De mensen uit arbeidszorg leggen uit dat arbeidszorg moet gezien worden als een plaats waar men opnieuw kan starten in het arbeidscircuit (als doorgroeimogelijkheid) of waar men zinvol bezig kan zijn, als finaliteit, zonder nog ambitie te hebben om nog naar een bepaalde vorm van betaald werk te evolueren. Arbeidszorg vult dan de latente functies in die bij arbeid horen : sociale contacten, zinvol bezig zijn, dagstructuur aanbieden, succeservaringen beleven

Arbeidszorg wil ook het laatste vangnet zijn voor mensen die nergens anders aan de bak komen.

Blijkbaar heeft iemand in de workshop van de voormiddag te horen gekregen niet in aanmerking te komen voor arbeidszorg wegens niet uitkeringsgerechtigd werkloos. Er wordt toegelicht dat het hier blijkbaar om een arbeidszorgcentrum ging dat volzet was, maar wel nog mensen kon aannemen in het kader van het meerbanenplan, waar inderdaad enkel uitkeringsgerechtigde werklozen voor in aanmerking komen.

Meteen belanden we bij de ingewikkelde regelgevingen. Iemand klaagt aan dat de papierwinkel onvoorstelbaar is, want niet enkel voor arbeidszorg moeten de zaken in orde worden gebracht, maar meteen ook voor de uitkering (mutualiteit, RVA...)

Op de vraag of er veel doorstroming is, antwoorden de deskundigen dat die beperkt is tot ongeveer 10% van de deelnemers. Voor de overige 90% is dit hun definitieve werkplek. Blijkt ook dat de doorstroming iets groter is daar waar zowel arbeidszorg als sociale tewerkstelling worden aangeboden binnen hetzelfde 'bedrijf' (vb. de Kringwinkels.)

De opmerking volgt dat er wellicht een groot potentieel aan gebruikers van arbeidszorg aanwezig is in de maatschappij, maar omwille van het gebrek van een statuut en een vergoeding (bovenop de uitkering bvb) worden deze mensen er niet door aangesproken.

Op de vraag hoe arbeidszorg eigenlijk is ontstaan wordt door de deskundigen uitgelegd dat deze werkvorm uit verschillende sectoren is gegroeid. Binnen psychiatrie – beschut wonen als een vorm van dagbesteding die uitgroeide tot weken met zorg, vanuit de gehandicaptensector en ook door het watervalstelsel waarbij de mensen die uit de boot vielen in beschutte werkplaatsen, geheroriënteerd werden naar sociale werkplaatsen en de restgroep die daar weer ontstond een antwoord kreeg binnen arbeidszorg.

Iemand voelt zich voortdurend afgewezen omwille van de talloze regels. Je vind een werk of een werkplek waar je in feite zou kunnen instappen, maar voor een sociale werkplaats moet men minimum 5 jaar werkloos zijn, voor nog een ander statuut is je dan weer diploma te hoog, nog "wat anders" vereist twee jaar werkloosheid, enz... Dit is een feit, maar anderzijds gaat het hier om beschermingsmaatregelen, door de overheid opgelegd om er zeker van te zijn dat mensen voor wie die werkvormen zijn bedoeld ook effectief daar terecht komen. Een tweesnijdend mes dus... Maat toegegeven; diplomaverenissen stellen, dat is echt niet logisch.

Een andere leemte, zo stelt een deelnemer aan de workshops, is toch ook de aard van het werk. Zelfs met een psychiatrische problematiek blijft een hooggeschoold iemand wel intelligent, en wil hij of zij graag wat uitdagend werk verrichten. Dat is zeer moeilijk te vinden in het circuit van de beschermde tewerkstelling.

Trouwens, zo vraagt iemand, kan bij voorbeeld een gepensioneerde die in een sociaal isolement verkeerd, ook bij arbeidszorg terecht? Het antwoord daarop luidt dat dit niet vaak gebeurt, maar dat anderzijds nergens een leeftijdsgrens is vastgelegd op in aanmerking komen voor arbeidszorg.

Hetzelfde geldt voor asielzoekers, vluchtelingen, zelfs voor illegalen; ook voor hen wil arbeidszorg een vangnet zijn.

Uit de discussies binnen de workshops kwamen volgende conclusies naar voor :

- Voor mensen die in armoede leven is arbeidszorg geen optie, omdat er veeleer kosten aan vastzitten (kleren, vervoer, kinderopvang enz...) dan inkomensverbetering. Toch erkent men de nuttige latente functies van arbeidszorg en het feit dat het voor velen die nu thuis zitten met niets om handen veel zou kunnen betekenen.
- In verband daarmee is er duidelijk nood aan een statuut voor arbeidszorg, maar dan niet met criteria's die opnieuw doelgroepen uitsluiten. Maar indien er een duidelijk statuut voor arbeidszorg zou komen, dan is er een grote categorie van mensen die er zou kunnen gebruik van maken.
- Arbeidszorg verdient dezelfde appreciatie dan ander werk, dus ook een vergoeding.
- Maak tevens als overheid dringend de regelgeving wat eenvoudiger – voeg formuleren samen. Soms weten zelfs de professionals niet meer wat wanneer moet worden ingevuld en ingediend.